

ЦЕНТРИ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У ПРОФЕСІЙНІЙ ТА ВИЩІЙ ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ В КОРОЛІВСТВІ НІДЕРЛАНДИ

Аліна Джурило,

канд. пед. наук, доцент, ст. дослідник,
завідувач лабораторії зарубіжних систем
професійної освіти і навчання,
Інститут професійної освіти НАПН України
<https://orcid.org/0000-0002-5129-6724>

Анотація. Проаналізовано становлення державно-приватного партнерства у Королівстві Нідерланди на прикладі центрів ДПП на рівні професійної та вищої професійної освіти. Визначено етапи формування центрів ДПП та підходи, на яких базується державно-приватне партнерство у Нідерландах.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, професійна освіта і підготовка, вища професійна освіта, центри ДПП, Королівство Нідерланди.

PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP CENTERS IN VOCATIONAL AND HIGHER PROFESSIONAL EDUCATION IN THE KINGDOM OF THE NETHERLANDS

Alina Dzhurylo,

PhD, Ass. Prof., Senior Researcher, Head of the
Laboratory of Foreign Systems of Vocational
Education and Training, Institute of Vocational
Education of the NAES of Ukraine

Abstract. The development of public-private partnership in the Kingdom of the Netherlands is analyzed on the example of PPP centers at the level of professional and higher professional education. The stages of the formation of PPP centers and the approaches on which the public-private partnership in the Netherlands is based are determined.

Keywords: public-private partnership, professional education and training, higher professional education, PPP centers, the Kingdom of the Netherlands.

Система професійної освіти та підготовки у Королівстві Нідерланди, за даними таких організацій як ОЕСР, є однією із найкращих у світі (Westerhuis, 2018). Такого рівня вдалося досягти завдяки зміні промислової політики, що у свою чергу призвела до появи понад 160 центрів державно-приватного партнерства у закладах, які надають середню професійну та вищу професійну освіту у співпраці з приватними компаніями різних секторів економіки.

Щоб йти в ногу з інноваціями та відповідати вимогам ринку праці, держава та приватний сектор об'єднали зусилля, щоб прискорювати зміни та своєчасно вносити зміни до професійних кваліфікацій. У результаті були створені динамічні центри регіонального та галузевого партнерства: центри експертизи у сфері вищої професійної освіти та центри інноваційної майстерності у сфері професійної освіти та підготовки.

Центри сприяють співпраці між місцевим бізнесом, професійно-технічними закладами, вищими професійними навчальними закладами та владою. Спільні інвестиції як державних, так і приватних сторін допомагають розвивати бізнес-моделі, які забезпечують їх фінансову життєздатність. Різноманітність і автономія є

ключовими характеристиками таких центрів. Кожен з них створює свою нішу та ринкову вартість. Завдяки співпраці центрів ДПП з освітніми закладами нові ідеї, методи та навчальні програми стають доступними для ширшої аудиторії здобувачів освітніх послуг.

Основне завдання центрів ДПП полягає у побудові міцних зв'язків між закладами (вищої) професійної освіти та бізнесом; у підготовці професіоналів своєї галузі, майстрів з інноваційним навичкам; у забезпеченні навчання протягом усього життя та своєчасній перепідготовці; у прискоренні та покращенні спроможності компаній до інновацій.

В Нідерландах державно-приватне партнерство у сфері середньої та вищої професійної освіти має глибоке історичне коріння. Обидві ланки професійної системи засновані на кооперативних формах співпраці, які виникли у структурі цехів середньовіччя. В 1919 р. Закон про ремісничу освіту встановив перші вимоги до такої форми партнерства. Після Другої світової війни професійно-технічна освіта, а також вища професійна освіта добре закріпилися у двох окремих системах: системі професійної освіти та підготовки (VET), створеній відповідно до Закону 1996 р. (*the WEB Act*), та системі вищої професійної освіти (HPE), заснованої згідно із Законом 1986 р. (*the WHO Act*). У законодавчому процесі, пов'язаному з останніми реформами, обидві системи отримали значну автономію. Відтоді процес розширення масштабів призвів до злиття та раціоналізації окремих закладів. Крім того, Стаття 23 Конституції Нідерландів гарантує свободу освіти незалежна від уряду, роблячи професійно-технічні коледжі VET та університети HPE автономними організаціями. Це також стосується приватних компаній та освітніх закладів приватної форми власності (European Training Foundation, 2020).

У голландській середній професійно-технічній освіті представники бізнесу та громадських організацій відіграють значну роль у визначенні професійних кваліфікацій та доступі до навчання на робочому місці. Соціальні партнери (асоціації роботодавців та профспілки) співпрацюють із ЗПТО, щоб визначити вимоги до кваліфікацій та встановити критерії для проходження іспитів. Вони також несуть спільну відповідальність за визнання та забезпечення якості 230 000 компаній, у яких здобувачі освіти виконують свої зобов'язання щодо навчання без відриву від виробництва. Як наслідок, система старшої середньої професійно-технічної освіти гарантує інституційне становище для представників приватного сектору на ринку праці. Це на відміну від вищої професійної освіти, де зв'язки менш глибокі, навчальні програми для HPE не визначаються структурою кваліфікацій, натомість їх оцінює уряд.

Діяльність центрів ДПП розпочалася у 2010 р. з кількох пілотних проектів, які ґрунтувалися на існуючих ініціативах та мережах. Проте законодавча основа для функціонування подібних центрів стала можливою завдяки створенню у 2004 р. Науково-технологічну платформу (*нідерл. Platform Beta Techniek*), яка була створена за ініціативою трьох міністерств Нідерландів (економіки, соціальних справ та освіти). З тих пір було запущено кілька кампаній із підбору персоналу та програм для інноваційної співпраці між компаніями та навчальними закладами, а нові типи освітніх програм поширювалися та розширювалися для просування технічної та технологічної освіти всіх типів і на всіх рівнях.

На сьогодні в Нідерландах повноцінно функціонує більше 160 центрів, у яких беруть участь понад 9 800 компаній, 5 000 викладачів та 84 000 студентів. В середньому в одному центрі бере участь 35 компаній та інших організацій. Участь

відкрита для всіх компаній, які готові робити інвестиції. Центрам також дозволено надавати платні послуги приватному сектору. Різноманітність та автономія є ключовими характеристиками підходу центрів. Ідея полягає в тому, щоб кожен центр створював свою власну ринкову нішу (European Training Foundation, 2020).

Центри ДПП підтримуються державними грантами та спів фінансуються за рахунок приватного капіталу. Щоб мати право на отримання гранту на створення центру, зацікавлені сторони повинні скласти бізнес-план, який відповідає низці вимог, а саме:

- Партнери повинні визначити спільні цілі та терміновість створення нового фізичного середовища навчання.

- 50% бюджету має надходити від держави, ще 50% – від підприємств-партнерів.

- Операційні та фінансові аспекти перебувають у спільній відповідальності закладів професійної освіти та підготовки, з одного боку, та їхніх приватних партнерів, з іншого, але секретаріат партнерства базується у закладі освіти.

- Центри ДПП повинні продовжувати дотримуватися формальних державних вимог до відповідних рівнів освіти.

- Бізнес-план повинен включати план довгострокової фінансової стійкості; кожен центр має стати фінансово незалежним протягом п'яти років.

Отже, центри ДПП у Королівстві Нідерланди спрямовані на сприяння та стимулювання інновацій у професійно-технічній освіті та підтримують перетворенню самих навчальних закладів у таке середовище, де студенти можуть вирішувати реальні проблеми та виклики сучасного ринку праці, працювати над інноваційними рішеннями для посилення соціальної та економічної конкурентоспроможності. Завдяки співпраці з компаніями здобувачі освіти отримують доступ до розвитку знань у навчальних закладах, а заклади професійної освіти, у свою чергу, отримують більше знань про нові технології та ефективну базу практики для своїх студентів.

Список використаних джерел:

Anneke Westerhuis (2018). *Cedefop opinion survey on vocational education and training in Europe: The Netherlands*. Cedefop ReferNet thematic perspectives series. URL: http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2018/opinion_survey_VET_Netherlands_Cedefop_ReferNet.pdf

European Training Foundation (2020). *Public-Private Partnerships for Skills Development. A Governance Perspective. Volume II. Case studies*. URL: https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/2021-01/ppps_for_skills_development_volume_ii.pdf